بسم الله الرحمن الرحيم

برایێ من یێ گەنج:
دێ چەوا بەرانبەر شەهوەتێ راوەستی؟

نڤیسین

محمد عبدالله الدويش

وەرگێڕان

دلژار ئەمین صالح مێرسیدی

پـــەرتـــــــۆك: دیٚ چەوا بەرامبەر شەهوەتیٚ راوەستی

ڤیسین: محمد عبدالله الدویش

وەرگێران: دلژار ئەمین صالح

راستڤەكرن: ئدریس غازی

بەرگ: ئەحمەد بیری

ژمارا سپاردنیٚ: (2562) سالا 2011

چـــاپـخـانـــــە: هاوار - دهۆك

تــیـــــــــــراژ: (1000) دانە

چاپا ئێكیٚ: 2011

پێشگۆتنا وەرگێڕی

پەسن و سوپاسی بۆ خودایێ مەزن، و سلاڤ ل سەر گیانێ دوماهیک پێغەمبەر بن.

خواندەڤانێن هێژا:

ئەڤ پەرتۆکە کەفتە بەر چاڤێت من ب زمانێ عەرەبی، و من دیت گەلەک یا ب مفایە، لەورا من بفەر دیت ئەز ب کارێ وەرگێڕانا ڤێ پەرتووکێ رابم بۆ سەر زمانێ کوردی یێ شرین ب زارێ کرمانجیا ژووری (بەهدینانی)، داکو پتر خزمەتا ئاینێ ئیسلاما پیرۆز ب زمانێ خو یێ شرین بکەین، هیڤیدارم مفایی ژێ وەرگرن، خودێ مە و هەوە بپارێزیت.

وەرگێر

دلژار ئەمین صالح مێرسیدی

چریا ئێکێ (2010)

ذو القعدة (1431)

پێشگۆتنا نڤیسەری

ژ نڤیسەرێ ڤان رێزکا بۆ:

هەر گەنجەکێ د ژیێ سنێلەیی و ئیشانێن وێدا دژیت.

هەر گەنجەکێ چاك یێ كار بكەت خۆ دەهمەن پاقژ بكەت و مەترسیا ڤێ شەهوەتێ بزانیت.

هەر گەنجەکێ هەڤسارێ شەهوەتێن خۆ بەردایی و دڤێت خۆ ژێ قورتال بكەت.

هەر گەنجەکێ بێ ئاگەه و هێشتا هشیار نەبووی.

هەر بابەك و دایكەكێن بەرپرسیاریا پەروەردكرنا عەیالی بزانن.

هەر بابەك و دایكەكێن بێ ئاگەه ژوان هزرێن د سەرێ عەیالێ واندا.

هەر پەروەردەكەر و ماموستایەكێ خەمێ ژ ژیوارێ ملەتێ خۆ دخۆت.

السلام علیكم ورحمة الله وبركاته و پاشی:

ئەز سوپاسیا خودێ دكەم كو كەسەك هەژی سوپاسیێ نینە ژبلی وی، و ئەز پەسنا خودێ دكەم كو كەسەك هێژای پەسنێ نینە ژبلی وی، و پاشی:

ئەڤ هزرە برایەكێ هەوە یێن نڤیسین كو یێ ژیایی د دەمێ هەوە دا و ژیێ هەوە دا و وان ئێش و ئازارێن شەهوەتێ[1] یێن هوین تێدا و ئەو داڤێن شەیتانی دزانیت، و كارێ من من چەندین سالان د بیاڤێ فێركرنێدا دەلیڤە دایە من دگەل گەنجێن وەكی هەوە روینمە خوارێ و هندەك ژ كێشەیێن وان و ئەو تشتێ د هزرا واندا بزانم.

ئەز ژی -وەكی هەوە- خەمێن ڤی ژیواری و ب تایبەتی ژیوارێ گەنجان دهەلگرم و پێ دئێشم، گەلی گەنجا هەوین پشكەكن ژ گرنگیدانا من، و ئەز هەست دكەم كو هاریكاریا هەوە ئەركێ منە.

ڤێجا من ڤیا هندەك رستا ل دۆر هزر و چارەسەریا ڤێ ئاریشەیا هوین ژێ دنالن بنڤیسم دڤێ پەرتۆكێدا. هیڤیدارم پشتی هوین ڤێ پەرتوكێ دخوینن نهێنی و كێماسیان ڤەشێرن و دوعایا بۆ من بكەن كو خودێ دلسوزیێ ب دەتە من د گۆتن و كریاراندا و بەرەكەتێ بێخیتە ڤێ زەحمەتێ و رۆژا قیامەتی پاداشتێ بدەتە من.

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته.

براییێ هەوە/ محمد عبد الله الدويش

الرياض 1411/9/10 مشەختی

---

[1] شەهوەت ژ هەمی وان تشتان دگریت یێن كو مرۆڤ حەژێ بكەت وەكی مالیەتێ و دەستهەلاتێ.. لێ مەرەم ل ڤێرە شەهوەتا دەهمەنێ یە یان وەكی زاراڤێ نوكە دبێژنێ (شەهوەتا سێكسی).

دێ چەوا بەهشتێ ب دەست خوڤە ئینی؟

برایێ گەنج دەمێ تو خو ژ حەرامی ددەیە پاش و لەشێ خو دپارێزی دێ سوزا پێغەمبەری خودێ (سلاڤێ خودێ ل سەر بن) ژ تەگریت، -ئەو پێغەمبەرێ کو چ تشتان ژ دەڤ خۆ نابێژیت- دێ ب ڤی تشتی هەژی هندێ بی بچیە بحەشتێ. ڤێچا تە چ داخاز هەیە ژ بحەشتێ بلندتربیت؟

پسیارێ ژ وی زانای بکە ئەوێ دەمێ خو ب زانست و فێرکرنێڤە دبورینیت.

پسیارێ ژ وی موجاهدی بکە یێ خۆ ددەتە کوشتن بۆ خودێ و د رێکا خودێدا.

پسیارێ ژوی کەسی بکە یێ خۆ دکەتە قوربانی دا هەقیێ بنەجە بکەت و نەهەقیێ نەهێلیت.

پسیارێ ژوی بانگخوازی بکە یێ شەڤ و رۆژان دکەتە ئێک بۆ بانگەوازیێ.

پیسارێ ژ ئەڤان هەمیان بکە بۆچی تو ئەڤێ دکەی؟ دێ بەرسڤا تە دەن ب ئێک بەرسڤ ئەوژی (مە بحەشت دڤێت)، ئەڤە ژی داخازا هەمی وان کەسانە ئەوێن رێکا خودێ دگرن، تو ژی ئەی برایێ خوشتڤی وەل خۆ بکە لەشێ خۆ بپاررێزی ژ حەرامی دا کو ئەڤ سوزا پێغەمبەری (سلاڤ ل سەر بن) ژ تە بگریت دەمێ

دبیـژیت « مَنْ يَضْمَنْ لي ما بيْنَ لَحْيَيْهِ وَمَا بيْنَ رِجْلَيْهِ أضْمنْ لهُ الجَنَّـــة »[2]. ئـانكو: (هەركەسـێ دەمـانێ ب پاراسـتنا مابـەينا هـەردووپی پێـت خـۆ (مەخـسەد پـێ دەڤ و ئەزمانـە، نـەحرام ب دەڤـی بێتـە خارن و نە خرابی ب ئەزمانی بێتە گوتن) و مابەینا هەردوو پێـت خۆ بدەتە من ئەز دێ دەمانێ ب بەحەشتێ ددەمێ).

---

(2) رواه البخاري (6474) والترمذي (2410).

ئێك: زیانێن دویكەفتنا شەهوەتێ

1- ئەرێ تو دشێی؟

{وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا (68) يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا (69)} ﴿الفرقان: 68 – 69﴾، ئانكو: (﴿68﴾ و ئەوێت ژ بلی خودێ، دوعایان ژ كەسێ دی نەكەن [ژ بلی خودێ كەسێ نەپەرێسن] و ئەو، ئەو مرۆڤێ خودێ كوشتنا وی دورست نەكری، و ب هەقی نەبیت [كو بەرانبەر ئێكێ دی بێتە كوشتن] ناكوژن، و زنایێ و دەهمەنپیسیێ ناكەن، و هەر كەسێ ڤان بكەت، دێ گونەه ل سەر ستویر بن، و دێ پێ ئێتە جزاكرن ﴿69﴾ ڕۆژا قیامەتێ ئیزا دێ ل سەر بیتە دوقات، و هەروهەر دێ ڕەزیل و شەرمزار تێدا مینیت [چونكی گونەه ژی دا د گەل گاوریێ])، ئەرێ تو دشێی خۆ ل بەر ڤێ چەندێ بگری؟.

وعن سَمُرَةَ بنِ جُنْدُبٍ رضي اللَّه عَنْهُ قالَ: كانَ رسُولُ اللَّه صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم « إِنَّهُ أَتَانِي اللَّيْلَةَ آتيانِ، وإِنَّهُما قالا لِي: انطَلِقْ، فَانْطَلَقْنَا. فَأَتَيْنا عَلى مِثْلِ التَّنُّورِ فَأَحْسِبُ أنهُ قال: فإذا فيه لَغَطٌ، وأصْواتٌ، فاطَّلَعْنا فيه فَإِذَا فِيهِ رِجالٌ ونِساءٌ عُرَاةٌ، وإذا هُمْ يأتيهم لَهَبٌ مِنْ أَسْفلِ مِنْهُمْ، فإذا أتَاهُمْ ذلكَ اللَّهَبُ ضَوْضَؤُوا، قلتُ ما هؤلاءِ ؟ قال: الزُّنَاةُ

والزَّواني»[3] ئانكو: و ژ سەمورەیێ كورێ جوندوبی ﷺ گۆت: پێغەمبەرێ خودێ ﷺ گۆتە مە: من ئەڤ شەڤە دوو زەلام دیتن هاتنە دەڤ من، و گۆتنە من: وەرە، و ئەز دگەل وان چۆم ئەم چۆین، ئەم هاتینە سەر تشتەكێ وەكی تەنویرێ، ئەز هزر دكەم وی گۆت: قەرەبالغ و دەنگ ژێ دهات مە بەرێ خۆ دایێ مە دیت ژن و زەلامێت رویس یێت تێدا و ئاگرەك یێ د بن وانرا دهێتە وان، هەرگاڤا ئاگر دهاتێ دكرنە قیژی و هەوار، من گۆت ئەڤە كینە؟ گۆت: ئەو زناكەرن.

ئەڤە هندەكە ژ وێ ئازار و ئێشانێ ئەوا مرۆڤێت زناكەر تووش دبن ژلایێ خودێ ڤە، هەروەسا ئەو كەسێ وی كاری بكەت یێ قەومێ (لوط)ی دكر ئەوژی وەكی وانایە ئەگەر ژ وان خرابتر نەبیت، ئەرێ تو دێ خۆ ل بەر ڤێ ئێشانێ گری؟! ئەرێ دێ خۆ تووشی ڤی سزای كەی؟. نەبێژە: هێشتا من كریارا خراب (زنا) نەكریە، بزانە دەستپێك (بەرێخودان، دەستكرن...) ئێكەمین پێنگاڤن بەرەڤ كریارا خراب.

2- پێنگاڤەك د رێكا ژناڤ چوونێدا :

برایێ گەنج ئەرێ تو دزانی كو شەیتانی سویند خواریە بەرامبەر خودایێ مەزن كو تە دسەردا ببەت ب چ رێكا هەبیت وەكی

---

[3] رواه البخاري (386).

خودایێ مەزن دبێژیت: {قَالَ فَبِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ (16) ثُمَّ لَآتِيَنَّهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ (17)} ﴿الأعراف: 16-17﴾، ئانكو: (﴿16﴾ [ئبلیسی] گۆت: ژ بەر کو تە ئەز گومڕا کرم و د سەردا برم، ب سویند ئەز دێ بۆ وان د ڕێکا تە یا ڕاستدا ڕوینم [و دێ وان ژێ دەمە پاش، و کەڤمە د ڕێکا واندا] ﴿17﴾ پاشی ئەز دێ ژ پێشیا وانڤە و ژ پشتا وانڤە و ژ ملێ وان یێ ڕاستێڤە و ژ ملێ وان یێ چەپێڤە ئێمە وان [مەخسەد ژ هەمی ڕەخانڤە دێ بۆڕێت خراب ب بەر وان ئێخم و وان د سەردا بەم] کو تو باراپتر ژ وان شوکوردار و خودان باوەر نەبینی)، ئەو ب هەمی هوکاران ئانکو ب هەمی ڕێکان کاردکەت دا کو گەنجی دسەردا ببەت و ئەو دزانیت دەما کەسەك دکەڤیتە دگونەهێدا هەتا کو یا بچویك ژی بیت دێ هەر پێنگاڤان چیت بو پێش و ئەو پێنگاڤا د دویڤدا دئێت ژ یا بەری خۆ سڤکترە.

خودێ بەحسێ وان کەسان یێ کری ئەوێن ل شەڕێ ئوحودێ ژ شەڕی رەڤین، کانێ چەوا شەیتانی ئەو ئێخستنە دڤێ گونەهان مەزندا ئەوا کو دهێتە هژمارتن ژ گونەهێن مەزن ب ئەگەرێ هندەك ژ گونەهێن وان و خودێ ل وان بۆری {إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا} ﴿آل عمران: 155﴾، ئانکو: (ب ڕاستی ئەوێت ڕۆژا هەردوو کۆم ڤێك

کەڤتین [ڕۆژا ئوحدێ] و پشت دایینە شەڕی و ڕەڤین، ب ڕاستی شەیتانی ئەو د سەردابرن و تەحساندن ژ بەر گونەهێت وان کرین) شەیتان ب هەمی رێکان کاردکەت دا تو بکەڤیە د گونەها بچویکدا پاشی دێ پیچ پیچ بەرێ تە دەتە کارێن خراب و پاشی دێ بێژیت: (تو ل دنیا و ئاخرەتا خو خوسارەت بوویی ڤێجا خوشیێ ب وان شەهوەتان ببە یێن تو حەز دکەی، و هەرە دناڤ تەڤنێدا. و دێ رێکا توبێ و زڤڕینا ل تە بڕیت).

3- هشیاربە ژ دوماهیکا خراب:

د هەردوو صەحیحاندا فەرموودەك ژ کوڕێ مەسعودی (خودێ ژێ رازی بیت) هاتیە ڤەگێڕان کو پێغەمبەری (سلاڤێن خودێ ل سەر بن) یا گۆتی: (فَوَ الَّذِي لا إِله غَيْرُهُ إِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ عَمَلَ أَهْلِ الجَنَّةِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وبَيْنَهَا إِلاَّ ذِراعٌ، فَيَسْبقُ عَلَيْهِ الْكِتابُ، فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ، فَيَدْخُلُهَا) ئانکو: (ئەز ب وی کەمە یێ چو پەرستییێت راست و دورست ژبلی وی نەی، ئێك ژ هەوە دێ کار و کریارێت خەلکێ بەحەشتێ کەت هەتا مابەینا وی و بەحەشتێ ژ گەزەکێ پێڤەتر نەمینیت، دێ کتێبا وی ب سەر وی کەڤیت، دێ کار و کریارێت خەلکێ جەهنەمێ کەت، دێ چیتە جەهنەمێ)[4].

---

[4] البخاري (3208) مسلم (2643) ابو داوود (4708) ترمذي (2138).

هەر ژبەر ڤێ چەندێ بور ئەو کەسێن یێن بەری مە ژ دوماهیکا خراب دترسیان.

سوفیانێ سەوری (خودێ ژێ رازی بیت) شەڤەکێ کرە گری حەتا سپێدێ، پسیار ژێ هاتەکرن: تو ژبەر گونەهان دکەیە گری؟ ئەوی هندەك ئاخ ژ ئەردی راکر و گۆت (گونەه پچویکترین ژڤێ، لێ ئەز دکەمە گری ژبەر دوماهیکا خراب).

ئەرێ تو نزانی هەی برایێ خوشتڤی ئەگەر مرۆڤ ب شەهوەتانڤە بێتە گرێدان و ئەوان زالگەهـ ل سەر دلێ مرۆڤی کر دئێتە هەژمارتن ژ مەزنترین ئەگەرێن دوماهیکا خراب؟ چو کەسە نینن هزر و خەم د سەرێ ویدا دانەبن و هەست ب وێ چەندێ نەکەت.

ڤێجا ڤی مرۆڤی خەما وی یا مەزن و یا بچویك دینار و دەرهەمن، و ئەوێ هەنێ خەما وی شەهەوت و خوشیا نەفسێ یە، لێ ئێکێ دی دێ بینی خەما وی ئاخرەتە و ئەگەر هزرا خۆ د دنیایێدا بکەت ژی د سەروبەرێ ئوممەتێ و خەمساری و گونەهێن وێدا دکەت.

دبێژن زەلامەکی زێدە حەژ گەنجەکی دکر و پێڤە هاتبوو گرێدان، و حەژێکرنا وی کەتبوو دلێ وی حەتا ژبەر ڤێ چەندێ نەساخ بوو و کەفتە نڤینا، و ئەوی گەنجی سەرا نەدا و خۆ ژێ دویر کر، دناڤبەرا واندا هاتن و چۆن چێبوو حەتا سۆز دایێ کو سەرا بدەت ئینا مزگینی دانێ و کەیفا وی گەلەك هات و خەما وی ڤەرەڤی، و خۆ ل هیڤیا ژڤانێ هاتنا وی گرت، ئەو د ڤی حالیدا بوو و قاسد

هات و گۆتێ چەند پێنگاڤەکا دگەل من هات و زڤڕی ... دەمێ وی زەلامی گوه ل ڤێ چەندێ بووی سەروبەرێ وی تێکچۆ و زڤڕی سەر حالێ خۆ یێ خراب یێ بەرێ، و نیشانێن مرنێ ل دەڤ پەیدابوون، ئینا گۆتنێ: فلان کەس ژ خودێ بترسە. گۆت: چۆ بۆری، ژ دەرگەهی بۆری و گوه ل ڤێڕیا مرنێ بوو.

و کەسەکێ دی یێ راوەستیایی بوو ل بەر دەرگەهێ مالا خۆ جێریەکا جوان د بەر ویڕا بۆری و گۆت: کانێ رێکا سەرشووا مینجاب؟ گۆت: ئەڤە سەرشوا مینجاب، چو د ژۆرڤە و زەلام ژی د دویڤدا چو د ژۆرڤە، دەمێ ڤێ جێریێ ئەڤ تشتە زانی کەیفا وێ هات و گۆت: یا باشتر ئەوە بۆ مە هندەك تشتێن خوش بینی، ئینا ئەو زەلامە دەرکەفت و دەرگەه هێلا ڤەکری و ئەو جێریە هێلا د مالڤە، تشتەکێ خوش دگەل خۆ ئینا و زڤڕی بەرێ خۆ دایێ یا چۆیی، ڤێجا ئەڤ زەلامە ل دویڤ سەرێ خۆ چۆ و هەر بەحسێ وێ کر و ب رێڤە دچۆ و دگۆت: رۆژەکێ ژنکەکێ پسیارا رێکا سەرشووا مینجابێ دکر و ئەو وەستیابوو، رۆژەکێ ئەڤ گۆتنە د گۆت، جێریەکێ گۆتێ: ما دەم ب دەست تە کەڤت بۆچی تە زێرەڤانیەك ل مالێ نەدکر یان دەرگەه ئاسێ دکر، ئینا گریێدانا وی پێڤە زێدەبوو، حەتا کەتیە بەر مرنێ، دویماهیك گۆتنا وی هەر ئەڤ رێزکا هوزانێ بوو و شادە نەدا (بەرێ خۆ بدە –العاقبە- بپ171 و دویڤدا).

تـە دیـت ئـەی برایـێ مـن -خـودێ تـە بپارێزیـت- شـەهوەت چ ل خـودانێ خـۆ دکـەت، ڤێجا هـشیاربە -خـودێ تـە بپارێزیـت- ژ ڤـی چارەنڤیسی.

4- تە کیژ ژ هەر دوو ڤیانان دڤێت؟

دلێ مرۆڤـی وەکـی ئامانــەکی یــە خــالی نابیـت ژ حەژێکــەرەکی و دترسـیت ئەگـەر ژ دەسـت بـچیت، و دوو تـشتێن دژی ئێـك پێکڤـە کوم نابن، ڤێچا ئەگەر دلێ تـە تـژی بـوو ژ ڤیانـا شـەهوەتان، مـا تـو هزردکـەی دێ جـهـ مینیـت بـو ڤیانـا خـودێ و ئـەو تـشتێ خـودێ دڤێت؟

ئەڤــە ژی رێکــەکا بتنــێ یــە و ئێــك هەلبــژارتن یــا هــەی، ڤێــچا چارەنڤیــسێ خــو دەســت نیــشان بکــە و ئێــك ژ وان دوو رێکــان هەلبـژێرە یـێن مـە گـۆتین، ڤێـچا ئەگـەر تـە ڤیانـا خـودێ و تامـا باوەریێ دڤێت ئەڤە بوتە چێنابیت هـەتا تـو دلێ خـو پاقـژ نەکـەی ژوی تـشتی یـێ خـودێ نـەڤێت، و ئەگـەر دلێ تـە هاتـە گرێـدان ب تشتەکێ دیڤە هینگێ تو تاما باوەرریێ و شرینی و خوشیا تاعـەتی نزانی.

ئـەرێ تـو ژ کیـژ ڤـان هـەردوو جورانی؟ تـو بخـو جهـێ خـۆ دەسـت نیشان بکەی دناڤبەرا زاندا ویێ پشتراست بەر هـەر تـشتەکێ ل ڤـێ دنیایێ ببیتە خەم بۆتە دێ ل دەمێ مرنا خۆ وی تشتی بینی.

5- ئەرێ تە گوه ل نەخوشیێن سێکی بوویە؟

ژ سوننەتا خودێ یە کو هەر کەسێ گوهداریا وی نەکەت دێ سزا دەت ددونیایێ دا بەری ئاخرەتێ، و ڤێ گونەهێ سزایەکێ تایبەت یێ هەیی.

عەبدوللاَیێ کورێ عەمرێ کورێ عاص (خودێ ژوان رازی بیت) دبێژیت پێغەمبەری (سلاڤێت خودێ ل سەر بن) گووت (يا معشر المهاجرين خصال خمس اذا ابتليتم بهن واعوذ بالله ان تدركوهن: لم تظهر الفاحشة في قوم قط حتى يعلنوا بها الا فشا فيهم الطاعون والاوجاع التي لم تكن مضت في اسلافهم مضوا ...)[5]، ئانکو: (پێنج تشتێن هەین گەلی مشەختبوویا ئەز خۆ ب خودێ دپارێزم ب سەر هەوەدا نەئێن: نینە خرابی (دەهمەن پیسی) دناڤ ملەتەکیدا پەیدا ببیت ب ئاشکرایی ئەگەر خودێ هندەك تاعون و ئێشا دناڤ واندا پەیدا نەکەت کو ئەو ئێشە دناڤ یێن بەری واندا نەبوون ...).

ئەرێ تە گوه ژ نەساخیا (زوهری) و (سیلان) بوویە؟

د ئامارا سالا (1977ز) هەژمارا توشبوویان ب نەساخیا (زوهری) سالانە گەهشتە (50) ملیۆنان و هەژمارا توشبوویان ب (سیلان)ێ گەهشتە (250) ملیونان، هەر دیسا ل سالا (1981ز) هەژمارا توشبوویان ب نەخوشیا (الهربس التناسلی) گەهشتە (20) ملیۆنان ل ئەمریکا بتنێ.

---

[5]رواه ابن ماجه (4019) وقال في الزوائد هذا حديث صالح للعمل به وصححه الأباني في السلسلة الصحيحة (106).

و ل ڤێ دویماهیێ خودایێ مەزن نەخوشیا تاعونا (ئایدز) دایە وان کەسان یێن بێ نە گوهداریا وی کرین، کو ئەڤ نەخوشیە بەلاڤ بویە و هەر یا بەلاڤ دبیت، وەك یا دیار ل سالا (1981ز) هەژمارا توشبوویان ل وەلاتێن ئێکگرتی یێن ئەمریکی گەهشتە (252) کەسان و ل سالا (1983ز) گەهشتیە (2643) کەسان، و ل 30/ 6/ 1985 گەهشتە (12067) کەسان و ل 1986/2/3 گەهشتە (17001) کەسان و ڤێ چەندێ ژی بزانە کو 72٪ ژڤان توشبوویان کارێ قەومێ (لوط)ی دکرن.

ئەڤە ئێکە ژوان کەسێن توشبووی کو سینەمایی یێ ئەمریکی (روك هدسون)ـە یێ ل بەرمرنێ و دبێژیت: (ئەز یێ ل هیڤیا قەدەرێ، و ئەویا دەرگەهێ من دقوتیت، و من گوه ل دەنگێ وێ هەیە ژ ناخا خۆ، من نەدڤیا ئەز هوسا بێمە ئێشاندن، و ب رێکا ڤێ نەساخیێ (ئایدز) ئەڤا دبێژنێ پەنجەشێرا ڤی چاخی، هەر چەندە گەلەك بۆ من د گرنژن و دبێژنە من دێ ساخ بی بەلێ ئەز یێ ل هیڤیا ژڤانێ قەدەرێ، ئەو یا دەرگەهێ من د قوتیت د ڤان گاڤێن دویماهییێدا)[6].

---

[6] بەرێ خۆ بدە پەتووکا (غضب الله تعالى يلاحق المتمردين على الفطرة لفؤاد سيد الرفاعي).

6- جزا ژ جورێ كارێ مرۆڤی یە :

ئەڤـەژی بنەمایـەكێ شـەرعیە، و یاسـایەكا گەردوونیـە هـەر دێ بجهئێـت، ئـەرێ برایـێ مـن تـو دبێـژی ئـەو كەسـێ هەڤـسارێ شەهوەتێن خـۆ بـەردەت بێـی گـرتن و پـێگیری، تـو هـزر دكـەی دێ ئەو ژ سزایێ خودێ قورتال بیت، پـشكەكا كـێم ژ سـزایێ وی ئـەوە كو دێ ئەڤ بنەمایە ل سەر ئێتە بجهئینان، گوهێ خۆ بدێ ئیمـامێ شافعی (خودێ ژێ رازی بیت) چ دبێژیت:

عفوا تعف نساءكم في المحرم وتجنبوا مالا يليق بمسلم

ان الزنا دين فان اقرضتة كان الوفا من اهل بيتك فاعلم

من يزن يزن به ولو بجداره ان كنت يا هذا لبيبا فافهم

ئانكو: (خۆ دەهمەن پاقـژ بكـەن دێ ژنكێن هـەوە ئێنـە پاراسـتن و خـۆ ژ وی تـشتێ هێـژای مرۆڤـێ موسـلمان نـەبیت بپـارێزن، زنـا دەینەكە ئەگەر تە ئەڤ دەینە كر بزانە دێ ژ خـەلكێ مـالا خـۆ ڤـی دەینـی دەی، هـەر ئێكـێ زنـایێ بكـەت دێ ژنـا دگـەل ئێتـەكرن خـۆ ئەگـەر دگـەل دیـوارێ وی بیـت ڤێجـا ئەگـەر تـو یـێ ب ئاقـل بـی بزانە).

برایێ گەنج هەر كەسەكێ وێرەكییێ بدەتـە خـۆ و تووشـی نامویـسا هندەكان ببیت هینگێ ئەو یـێ بـەرهنگارە ڤـێ چـەندێ ل دەڤ كـچا خۆ یان خویشكا خۆ ببینیت.

و هەر ئێکێ تخویبێن خودێ بخۆ نەکەتە خەم چێدبیت هەڤژینا وی خیانەتێ لێ بکەت -خودێ من و تە ژ هەمی خرابیان بپارێزیت-.

ڤێجا برایێ خوشتڤی نامویسا خۆ بپارێزە، و بزانە دێ جزایێ تە وەکی وی کاری بیت یێ تو دکەی و کا تو چ دگەل خەلکی دگەل دێ ئەو ب سەرێ مالا تەژی ئێت -خودێ تە ژ هەر خرابیەکێ بپارێزیت-.

دوو: ئەگەر

1- لاوازیا باوەریێ:

بزانە کو باوەری ب خودێ پاراستنە ژ گونەهێ و کەڤرەکە شەهوەت و دلخوازی لسەر دشکێن و نامینن ... ڤێجا هندی باوەریا مرۆڤی یا لاواز بیت دێ مرۆڤ پتر یێ وێرەك بیت ل سەر کرنا گونەهان، ئەرێ تو هزر دکەی ئەگەر مرۆڤەك گەهشتە وی رادەیی پەرستنا خودێ بکەت هەر وەکی یێ وی دبینیت دێ وێریت گونەهێ کەت؟ و ئەگەر کەفتە تێدا ژی دێ یێ ل سەر بەردەوام بیت؟

ئانکو لاوازیا باوەریێ ژ ئەگەرێن مەزنە کو مرۆڤ بکەڤیتە ناڤ پیساتیا شەهوەتێ.

2- لێ زڤڕینەکێ ل هەڤالێن خۆ بکە:

برایێ گەنج ل ناڤ هەڤالێن خۆ بگەڕە ئێك ب ئێك، ئەرێ دناڤ وان دا هەنە کو تو رۆژا دویماهیێ بێژیێ {يَا وَيْلَتَى لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا (28) لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا (29)} ﴿الفرقان: 28-29﴾، ئانکو: (وەی هەوار، خۆزی من فلان [ئەڤێ ئەز ژ رێکا ڕاست دەرئێخستیم، و ئەز د

سەردا بریم، من بۆ خۆ] نەکربایە هەڤال، و من هەڤالینیا وی نەکربایە ﴿29﴾ ب سویند وی بەرێ من ژ رێکا ڕاست وەرگێڕا، پشتی ئەز ڕاستەڕێ بوویيم و من باوەری ئینايی، نێ شەیتان زێدە یێ هڤال هێلە [پشتی مرۆڤان سەردا دبەت، و ژ ڕێکا ڕاست دەردئێخیت، وان ب تنێ دهێلیت]).

ئەرێ هەڤالێن تە هەمی ئەون یێن یێ رازی حەشرا دگەل وان بێتەکرن؟

پێغەمبەرێ تە و خوشتڤیێ تە (سلاڤێن خودێ ل سەر بن) دبێژیت «الْمرْءُ مع منْ أَحَبَّ»[7]، ئانکو: (مروڤ رۆژا قیامەتێ یێ دگەل وی یێ حەژێ دکەت).

ئەرێ تو یێ رازی ژ دینێ وان هەمیان؟ بلا ل بیرا تەبیت دەمێ پێغەمبەر (سلاڤێن خودێ ل سەر بن) دبێژیت: «الرَّجُلُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ، فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكمْ مَنْ يُخَالِلُ»[8]، ئانکو: (مروڤ یێ ل سەر دینێ هەڤالێ خۆ، ڤێجا بلا ئێك ژ هەوە بەرێ خۆ بدەتێ کا دێ هەڤالینیا کێ کەت).

و ل دویماهیێ هەڤالێن تە ژ کیژ جورینە؟ وەکی فروشیاری مسکێ نە یان وەکی وان کەسانە یێن پف دکەنە کویرێ؟ وەکی

---

[7] البخاري (6168) مسلم (2640).

[8] الترمذي (2378).

پێغەمبەرێ خوشتڤی (سلاڤێن خودێ ل سەر بن) دبێژیت «إِنَّما مَثَلُ الجَلِيس الصَّالِحِ وَجَلِيسِ السُّوءِ. كَحَامِلِ المِسْكِ، وَنَافِخِ الْكِيرِ »[9]

ئانكو: (ب راستی نموونەیا هەڤالێ راستكار و باش و هەڤالێ خراب، وەكی هەلگر و خودانێ مسكێیە، و پفكەرێ كویرێیە).

ئەگەر هەڤال و هوگر كارتێكرنێ ل سەر ئێك و دوو بكەن ب چ رەنگێ هەبیت بیت، بەهرا پتر كارتێكرنا وان دقوناغا گەنجاتیێ دایە ژبۆ كێشانا ئێك و دوو بەر ب خرابیێن شەهوەتێ.

د ڤەكولینەكێدا كو رۆژنامەیا (الانباء) یا كوەیتی كریە گەنجەك بناڤێ (ن .م) تەمەن (17) سال دبێژیت (ئێكەم جار كو من ئەڤ فلمە دیتین د ماوێ چەندین سالاندا، ئەوبوو دەمێ من سەردەنا هەڤالەكێ خۆ كری و د ژوورا ویڤە فلم هەبوو و ئەو رابوو ئەڤ فلمە دانا سەر...)[10].

ئێك ژوان ئەوێ، زڤرینە (دار الملاحظة) ل باژێرێ (الریاض) ل سعودیێ پشتی ژێ دەركەفتی دبێژیت: (ئەگەرێ زڤرینا من ئەوبوو ئەز گەهشتمە هەمان هەڤالێن خۆ یێن خراب یێن بەرێ، چونكی دەمێ ئەز ژ مال دەردكەفتن دا بینم یێن ل هیڤیا من و داخوازا من دكەن بۆ هەمان وان ئاریشەیێن بەرێ، پشتی بۆ من

[9] البخاري (5534) ومسلم (2628).

[10] رژناما (الانباء) یا كوەیتی (13/ 8/ 1987)، برێنە (العفة ومنهج الاستعفاف) بپ59.

تشتێ پیس جوانکری و یێ جوان پیسکری ڤێجا تۆبە و رێکا راست ژ بیرا من بر، لەورا جارەکا دی ئەز زڤڕیم ڤی جهی ژبەر ڤان هەڤالێن خراب)[11].

هەڤالێ خراب و نەباش نەبەس ئەو کەسە کو دڤێت ژوان کەسان بیت ئەوێن دچنە د زیندانانڤە یان د خانەیێن چاکسازییێدا، هەر وەکی هندەك هزدکەن، و نە مەرجە ژوان کەسان بیت ئەوێن جگارا دکێشن هەر وەکی هندەکێن دی وەسا تێدگەهن.

لێ هەڤالێ خراب ئەوە یێ کو گونەهێ ل بەر دلێ تە خوش بکەت یان تاعەتی ل بەر تە گران بکەت. چێبیت ئەو کوڕ مامێ تە بیت یان کەسەکێ نێزیکی تە بیت یان هەتا چێدبیت برایێ تەبیت.

و ل دویماهیێ هشیار بی هەڤالینیا هەڤالێ خراب پیچ پیچە نەهێلە بەلێ دەمێ تو ئەڤرو دزانی ئەو یێ خرابە دڤێت تو سوباهی وی نەبینی، مەتەلا وی یێ پیچ پیچە هەڤالێ خراب دهێلیت وەکی مەتەلا وی مرۆڤیە یێ فێرێ خوارنەکا خراب بووی، و دەمێ ئەڤ چەندە زانی دەستپێکر شوینا سێ دانا رۆژێ کرنە دوو دان دا پیچ پیچە بهێلیت. ببورە ئەوێ پیچ پیچە هەڤالێ خراب دهێلیت مەترسیا وی پترە ژ وی یێ خوارنا خراب پیچ پیچە دهێلیت، هزرا خۆ دڤێ چەندێدا بکە دێ باش زانی.

[11] گوڤارا (دار الملاحظة) ژمارە 3 بپ51.

3- بەرێخودانا حەرام تیرەکە ژ تیرێن ئبلیسی:

ئەرێ ما دورستە برایێ گەنج تو بەرێ خو بدەیە وان یێن دئێن و دچن و پسیارا ئەگەرێ ئازراندنا ڤێ شەهوەتێ بکەی؟ ئەرێ دورستە وەکی بەرێ خۆ بدەیە وان وێنێن ژنان ئەوێن دئێنە سەر شاشێن تەلەفزیۆنا، یان سەحکەیە فلمێن نەباش یان ژی بچیە پەرتوکخانا و ل گوڤارێن پیس یان ل کاسێتێن سترانێن ئاست نزم بگەرییێ؟ ئەرێ تو دێ ڤێ چەندێ دکەی برایێ گەنج و هندی مە تو دیتی تو مرۆڤەکێ ب ئاقلی؟ ئەرێ تو دێ ڤێ چەندێ کەی و پاشی پسیار ئەگەران کەی و ل چارەسەریێ گەرییێ؟

{قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ (30) وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ} ﴿النور: 30-31﴾، ئانکو: (﴿30﴾ و بێژە خودان باوەران، بلا چاڤێ خۆ ژ بەرێخۆدانا نەدورست و حەرام وەرگێڕن، و بلا دەهمەن و ناموسیا خۆ بپارێزن، ئەڤە بۆ وان چێتر و پاقژترە [بکەڤنە د پیساتیا گونەهێدا]، ب ڕاستی خودێ ئاگەهداری وێ یە، ئەوا ئەو دکەن ﴿31﴾ و بێژە ژنێت خودان باوەران بلا چاڤێت خۆ ژ بەرێخۆدانا نەدورست و حەرام وەرگێڕن، و بلا دەهمەن و ناموسیا خۆ بپارێزن).

هوزانڤان دبێژیت:

كل الحوادث مبداها من النظر ومعظم النار من مستصغر الشرر

كم نظرة فتكت في قلب صاحبها فتك السهام بلا قوس ولا وتر

ئانكو: (هەر رویدانەكا هەبیت ژ نەزەرێ دەستپێدكەت و پترِیا ئاگری ژ چریسكێن بچویكە، چەند نەزەرا دلێ خودانێ خۆ ژناڤبریە ب رێكا تیرەكا بێ تیرك و كڤان).

و ئەڤە زانا (ابن القیم) یێ دگەل ئێكی دئاخڤیت و دبێژیتێ:

مازلت تتبع نظرة في نظرة في اثر كل مليحة ومليح

وتظن ذاك دواء جرحك وهو في التحقيق تجريح على تجريح

فذبحت طرفك باللحظات وبالبكا فالقلب منك ذبيح أي ذبيح

ئانكو: (تو بەردەوام نەزەرێ ل دویڤ نەزەرێ دكەی هەر ئێك بێت و بچیت، و تو هزردكەی ئەو دەرمانێ برینا تەیە و ئەو بخۆ د راستیا خۆدا برینە ل سەر برینێ، ڤێجا تە چاڤێ خۆ ڤەكوشت ب گرییێ و دلێ تەژی یێ هاتیە ڤەكوشتن).

4- بێكاری و مانا بتنێ:

برایێ من یێ گەنج ئەز خۆ و تە دپارێزم ژ ئەگەرەكێ دی ئەوژی بێكاری و مانا بتنێ یە، دەمێ تو دمینی بتنێ و خۆ بدەست هزرانڤە بەردەی دێ شەیتان تە بریارێ دەت، و دێ تە بەر ب هزركرنێ د شەهوەت و خوشیێڤە بەت، دێ ب هزرێ دەستپێكەت پاشی دێ پێشڤەچیت، حەتا دبیتە خەم، پاشی دێ بیتە بریاردان

پاشی .... ئەگەر چو پێ چێنەبیت دێ تە تووشی دەست پەڕێ کەت ئەڤا گەلەك ئەنجامێن خراب ژێ چێدبن وەکی: خەم و کوڤان، پرت و بەلاڤبوونا هزرێ و لاوازبوونا هیممەتێ و کەسایەتیێ، و شەرمینی و گەهاندنا زیانێ بۆ بیرێ و چاڤی، و خواربوونا ملان، و لاوازبوونا هەرسکرنا خوارنێ، و چێدبیت ببیتە ئەگەر بۆ سەرنەکەفتنێ د ژیانا هەڤژینییێدا ئەگەر گەلەك چو ئەنجامدا، و بەری ڤێ چەندێ هەمیێ ئەڤە پێگیرینەکرنە ب شریعەت ئەڤ گۆتنا خودێ ل سەر دئێتە بجهئینان {فَمَنِ ابْتَغَى وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْعَادُونَ} ﴿المؤمنون: 7﴾، ئانکو: (و هەر کەسێ د سەر ڤانڕا دەرباز ببیت [ئانکوو ژ هەڤسەر و جارییا خۆ زێدەتر بچیت، ئەو زۆردار و ستەمکارە]، ب ڕاستی ئەڤە ئەون یێت ژ توخیبێ خودێ دەرکەڤتین).

چێدبیت تو بێژی تە ئەز دامە پاش ژ هەڤالێن خراب، و تە داخازا من کر ئەز لێ زڤڕینەکێ ل هەڤالێن خۆ بکەم من گۆت باشە، تو بوچی دبێژیە من نەمینە بتنێ؟ ئەز دێ بێژم: ببورە من نەڤێت تە بکەمە ملکێ خۆ، بەلێ چاڤەڕێ بە دێ بەرسڤێ د پشکا تایبەت ب چارەسەرییێڤە بینی ئەگەر خودێ حەزبکەت.

5- هزرکرن د شەهوەتێدا نەساخیەکا کوژەکە:

ژ دلۆڤانی و دادپەروەریا خودێ ئەوە کو حسێبێ دگەل مرۆڤی ناکەت سەرا هزرکرنێن مرۆڤی هەتا مرۆڤ باخڤیت یان کار پێ

بکـەت.بـۆ هنـدەك گـەنجا خوشـە گەلـەك بـچنە دنـاڤ هزرکرنـێ د شـەهوەتێدا، چێدبیت ل دەستپێکێ (ل دەڤ گـەنجی وەسا بیت کـو ئەگـەر ئـەو ژ ئـەسمانی بکـەڤیت بـۆ وی خوشـترە ژ کـو وێ هـزرێ بجهبینیـت ئـەوا د سـەریدا) بـەلێ چێدبیت بگەهیتـە وێ قویناغێ حەتا د نڤێژێ ژیدا هـزرا تێـدا دکـەت!! هـەروەکی پـتر ژ گەنجـەکی ئـەڤ چـەندە بـۆ مـن گـۆتی، و دەمـێ زێـدە دچـیتە دنـاڤ هزرانـدا شەهوەت دچیتە د دلێ ویدا، و دێ ڤولکان د نەفسا ویـدا کومبیـت و دێ ل رێکەکێ گەرییێت دا دەرکەڤیت.

ڤێجا هشیاربە هزرا خۆ د شەهوەتێدا نەکە، و هەر دەمێ شەهوەتێ دەرگەهێ هزرا تە قوتا بۆ ڤەنەکـە، و ل شـوینا وێ هـزرا خـۆ د وی تشتیدا بکەت یێ مفای بگەهینیتە دنیا و ئاخرەتا تە (هـزرا خـۆ د چێکرییێن خـودێ، د مـەزناهیا خـودێ، د رۆژا دویمـاهیێ، د ژیـوارێ ئوممەتێ یێ ب ئێشدا بکە).

سێ: چارەسەری

1- باوەری ب خودێ کەڤرەکە شەهوەت خۆ ل بەر ناگرن:

باوەری ب خودایێ پاك و مەزن ئەوە -پشتی پشتەڤانیا خودێ- مرۆڤی ژ کرنا حەرام د پارێزیت. ئەرێ ما پێغەمبەر (سلاڤێن خودێ ل سەر بن) نابێژیت: (لا يزني الزاني حين يزني وهو مؤمن)؟ ئانکو: (ئەو دەمێ مرۆڤ زنایێ دکەن ئەوی باوەری نینە)[12].

ڤێچا دەمێ باوەری تژی دلێ تە دبیت و هەستێ تە پر دکەت ل وی دەمی تو نەوێری تشتێ حەرام بکەی، و ئەگەر تو جارەکێ کەفتیە تێدا دێ زوی هشیار بی و دێ ئەڤ گۆتنا خودێ ئێتە بیرا تە {إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ} ﴿الأعراف: 201﴾، ئانکو: (ب ڕاستی ئەوێت پارێزکاری کرین، هەر وەختەکێ وەسواسەك ژ شەیتانی گەهشتە وان، [فەرمانا خودێ] هاتە بیرا وان، ڤێجا ب خۆ دحەسن، و چاڤێت وان باش ڕۆن دبن، [و دزانن ئەڤە وەسواسا شەیتانیە، خۆ ژ گونەهێ ڤەدکێشن و گوهێ خۆ نادەنە شەیتانی]).

---

[12] البخاري (2475) مسلم (75) وابو داود (4689) والترمذي (2627) والنسائي (4870).

ڤێچا ئەی برایێ من -خودێ تە بپارێزیت- توڤێ باوەریێ د دلێ خۆدا بچینە دەمێ مەزن دبیت و وەرارێ دکەت دێ خوشیا دنیا و ئاخرەتێ دەتە تە.

4- خو پاراستن بەری چارەسەریێ:

کیش رێك ژ هەرددوا ل بەر تە سەناهی ترە و دێ کیژ رێکێ هەلبژێری؟

تو هەڤساریێ نەفسا خۆ بەردی و دەرگەها بۆ ڤەکەی، پاشی بکەڤیە ململانێ دگەل شەهوەتێ، یان دەرگەها بگری و هێجەتا بۆ نەهێلی؟

مرۆڤێ ب ئاقل و تێگەهشتی دێ دەرگەهی گریت و هێجەتان ژی ناهێلیت. ئەوە مەنهەجێ شەرعی .. ئەرێ ژ ئاقلی و دیڤچۆنا شەرعیە تو بەرێ خۆ ب دەیە وی تشتی یێ خودێ حەرام کری و پاشی تو گازندا ژ شەهوەتی و داگیرکرنا وێ بۆ دلێ خۆ بکەی؟ و ئەرێ دورستە تو سحکەیە گوڤارێن خراب یان ژی سەحکەیە فلمێن کرێت و پاشی تو پسیار دکەی کانێ رێکا دەهمەن پاقژیێ؟ و ئەرێ تە دڤێت تو قورتال بی و تو گوهێ خۆ د دەیە سترانێن ئەڤینی و حەژێکرنێ یێن خراب؟!

برایێ من یێ گەنج ... ئەگەر تە دڤێت قورتال ببی دڤێت تو رێکێ کورت بکەی، و وی دەرگەهی بگرە ئەوێ با تێرا تێنە دژۆرڤە، و تو

چێتر خۆ دنیاسی، ڤێجا هەر رێکەکا هەبیت وەکی (هەڤال، کتێب، گوڤار، کاسێت ...) بەرێ تە بدەتە گونەهێ تو بێژێ: ئەها ئەڤە وەختێ ژێکڤەبوونا من و تەیە.

3- چارەسەریا پێغەمبەری یا سەرکەفتیانە :

برایێ من یێ گەنج، ئەرێ ما تو نزانی کو پێغەمبەرێ تە (سلاڤێن خودێ ل سەر بن) مافێ هەر تشتەکی یێ دایێ، و هەمی ئومەت شیرەت کریە. تو بێژی ئەو ڤی بابەتی بێی ئاراستەکرن و رۆنکرن؟ حاشای تەبیت دەیك و بابێن من گوری وی بن ئەوی چ باشی نەهێلاینە ئەگەر بەرێ مەنەدابیتێ و چ خرابی نەهێلاینە ئەگەر ئەم ژێ نەدابینە پاش، کورێ مەسعودی (خودێ ژێ رازی بیت) ڤەدگێریت کو پێغەمبەری (سلاڤێن خودێ ل سەر بن) گۆت: (یا معشر الشباب من استطاع منكم الباءة فليتزوج... ومن لم يستطيع فعليه بلصوم فانه له وجاء)، ئانکو: (گەلی گەنجا هەرئێکێ ژ هەوە شیان هەبن بلا ژنێ بینیت ... و ئەوێ نەشێت بلا رۆژیا بگریت چونکی ئەو —ئانکو رۆژی- پارێزەرە)[13].

ڤێجا برایێ من یێ گەنج ژدل هزرا خۆ د ژنئینانێدا بکە، و ژ هەژاریێ نەترسە خودێ سۆز یا دایە تە و کەسەك وەکی خودێ سۆزا خۆ بجهنائینیت، {وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَى مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ

---

[13] رواه البخاري (1905) ومسلم (1400) وابو داود(2046) والترمذي (1081) والنسائي (2239) .

عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ} ﴿النور: 32﴾، ئانكو: (و هوین [گەلی خودان باوەران] بۆ ئەوێت ژن نەئینایی، ژنان بینن، و یێت نەشویکری بدەنە شوی، دیسا كۆلەیێت خۆ ژی یێت خودان باوەر، ژنان بۆ بینن، و بدەنە شوی [و بلا خۆ نەڤەگرن ژ ژنئینانێ یان ژ شویکرنێ، ژ بەر دەستتەنگی و خیزانییێ]، و ئەگەر ئەو یێت فەقیر ژی بن، خودێ ژ كەرەما خو دێ وان زەنگین كەت [زەنگینیا دلی، یان یا مالی، یان هەردووكان پێكڤە]).

برایێ من یێ گەنج دەلیڤەی بدە من ئەز دەڤێ خۆ ببمە بەر گوهێ بابێ تو و وبێژمێ: ژ خودێ بترسە د دەرهەقا كوڕێ خۆدا، و بزانە باشترین تشت تو بۆ بكەی ژنەكا چاك بۆ بینی، نە تو و نە ئەو نە بەرپرسن ژ رزقێ خۆ بەلێ ئەو خەما خودێ یە، و مە دڤێت تو ببیە هاریكار كو كوڕێ تە ژنێ بینیت نە تو ببیە ئاستەنگ د رێكا ویدا.

برایێ من یێ گەنج بەلكی تە ژن ئینان پێچێنەبیت، ڤێجا تە رێكەكا دی یا هەی ئەوژی رۆژی گرتنە، ئەرێ بۆچی تو هزرا رۆژی گرتنا سێ روژان ژ هەر هەیڤەكێ یان رۆژا دوو شەمبی و پێنج شەمبی ناكەی؟ ئەری تو دزانی برایێ من كو رۆژی گرتن پارێزەر و خۆ پاراستنە ژ ئاگری ... وەكی پێغەمبەر (سلاڤێن

خودێ ل سەر بن) دبێژیت: (الصيام جنة من النـار)[14]، ئـانكو: (رۆژی پارێزەرە ژ ئاگری)، ول سەر هندێڕا رێكەكە بۆ پتر خودێ پاداشـتی هەروەكی پێغەمبـەر (سلاڤێن خـودێ ل سـەر بـن) دبێـژیت: (كُـلُّ عَملِ ابنِ آدَمَ يُضَاعفُ الحسَنَةُ بِعشْر أَمْثَالِهَـا إلاَّ الـصَّوْمَ فَإِنَّـهُ لِـي وأَنـا أَجْزي بِهِ)[15]، ئانكو: (هەمی كار و كریارێت كورێ ئادەمی زێـدە دبـن خێر ب دەهێت وەكی خۆیە رۆژی نەبیت، ب راستی ئەو بـۆ منـە و ئەز دێ خەلاتێ وێ دەم)، و رێكا ب دەستڤە ئینا تەقوایێ یە وەكـی خودێ دبێژیت {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الـصِّيَامُ كَمَـا كُتِـبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ} ﴿البقـرة: 183﴾، ئـانكو: (گـەلی خودان باوەران، ڕۆژی ل سەر هەوە هاتە نڤیسین، هەروەكی ل سـەر یێت بەری هەوە ژی هاتیە نڤیسین، بەلكی هوین پارێزكارییێ بكەن).

برایێ من یێ گەنج ئەرێ تە رۆژی گرتن بۆ خـودێ جەربانديـە؟ و ئەرێ تـو روژەكـێ تێهنـی بوویـە د رێكا خودێـدا و خـەلك یـێ ئاڤا تەزی ڤەدخون؟ ئەگەر تە ئەڤە نەجەرباندبیت بجەربینە.

دگەل و رۆژی خۆپاراستنە ژ دویكەتنا شەهوەتێ، و خێرەكا مـەزن یا هەی ل دەف خودێ، دگەل ئەڤێ هەمیێ هێزا خۆراگرتن و بهێن فرەهیـێ و سـەركەفتنـێ ل سـەر حـەز و دلخـوازییێن نەفـسێ ل دەڤ

---

[14] رواه النسائي (2234) واصله في الصحيحين.

[15] رواه البخـاري (1904) ومـسلم (1151) وابـو داوود (2363) والترمـذي (764) والنسائي (2216).

مرۆڤی پەیدا دکەت. ڤێجا دەستپێشخەر بە بۆ ڤێ چەندێ خودێ هاریکارێ من و تەبیت.

4- هشیاری گونەهێن بچویك بە :

چێدبی هندەك جاران نەفسا تە بەرێ بدەتە هندەك گونەهێن بچویك(نەزەر، دەستپێك ...) و گومان تێدا نینە كو گونەهیێن بچویك نە وەكی گونەهێن مەزنن، بەلێ:

أ- مرۆڤ ب چاڤەكێ كێم بەرێ خۆ ددەتە گونەهێن بچویك و دەمێ دكەڤنە سەر ئێك ل دەڤ مرۆڤی مرۆڤی ژ ناڤ دبەن، پێغەمبەر (سلاڤێن خودێ ل سەر بن) دبێژیتە عائیشایێ (إياك ومحقرات الاعمال فإن لها من الله طالباً)[16]، ئانكو: (هشياربی ژ گونەهێن بچويك چونكی خودێ دێ حسێبا مرۆڤی ل سەر كەت).

هەر وەسا دبێژیت (اياكم ومحقرات الزنوب فإنما مپل ما تحقرون من اعمالكم كمپل قوم نزلوا بگن واد، فجاو ژا بعود وژا بعود، حتى أشعلوا نارهم وگبخوا عشاوهم)[17]، ئانكو: (هشیاری گونەهێن بچویك بن چونكی مەتەلا گونەهێن بچویك وەكی مەتەلا هندەك مرۆڤایە چۆبنە گەلیەكی، ڤێجا هەر ئێكی دارەك ئینا، حەتا ئاگرێ خۆ پێ هەلكری و شیڤا خۆ ل سەر لێنای)، ئەڤە (ابن المعتز) یێ دبێژیتە تە.

---

[16]رواه ابن ماجه (4243) وقال في الزوائد اسناده صحيح رجاله ثقات.

[17]رواه احمد (5/ 231) وحسن اسناده الحافظ في الفتح (11 /329).

خل الذنوب صغيرها وكبيرها ذاك التقى

واضح كماش فوق ارض الشوك يحذر ما يرى

لا تحقرن صغيرة ان الجبال من الحصى

ئانكو: (گونەهێن مەزن و بچویك هەردووكان بهێلە، یێ ڤێ بكەت ئەوە یێ تەقوا، و وەكی وی بە یێ ل سەر ئەردەكی تێر سترى برێڤە دچیت و خۆ ژ ستریان د پارێزیت، ب چاڤەكێ كێم بەرێ خۆ نەدە گونەهێن بچویك ئەڤ چیایێن مەزن یێن ژ بەرا پێكهاتین).

ئەرێ ما تو چیایێ مەزن و بلند نابینی؟ ئەو پێكدهێت ژ بەرێن بچویك كو ئێك لسەر ئێكیەو دەمێ توژی ب چاڤەكێ كێم بەرێ خۆ ددەیە گونەهێن بچویك دێ ل سەر تە كۆم بن حەتا دكەڤنە سەرئێك و بارێ تە گران دكەن، خودێ دبێژیت: {وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ} ﴿الأنبياء: 47﴾، ئانكو: (و ئەم تەرازوییێت ڕاست و دورست بۆ ڕۆژا قیامەتێ دێ دانین، ڤێجا كەسێ كێمترین ستەم ژی لێ نائێتەكرن [نە خێرێت وی كێم دبن، و نە ژی گونەهێت وی زێدە دبن]، خۆ ئەگەر [خرابی یان باشیا وی] تەمەتی دندكەكا تۆڤێ خەندەلكێ ژی بیت، ئەم دێ ئینین [و بۆ كێشین]، ژ خۆ بۆ حسێب و هەژمارتنێ، ئەم بەسی خۆینە).

ب ـ ژبیر نەکە کو تو یێ د شەڕەکێ بەردەوام دا دگەل دوژمنەکێ دژوار و بەرێ تە ددەتە ژناڤچۆنێ، و پێخەمەت سەردابرنا تە هەمی رێکان بکار دئینیت، وەکی خودێ دبێژیت: {ثُمَّ لَآتِيَنَّهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ} ﴿الأعراف: 17﴾، ئانکو: (پاشی ئەز دێ ژ پێشیا وانڤە و ژ پشتا وانڤە و ژ ملێ وان یێ ڕاستێڤە و ژ ملێ وان یێ چەپێڤە ئێمە وان [مەخسەد ژ هەمی ڕەخانڤە دێ بۆرێت خراب ب بەر وان ئێخم و وان د سەردا بەم] کو تو باراپتر ژ وان شوکوردار و خودان باوەر نەبینی)، و یا دیارە دەمێ تە دکەڤیە د گونەهێدا باوەریا تە یا لاوازە ئەڤا باوەریا دئێتە هەژمارتن وەك پارێزەرەکی ژ ڤی دوژمنێ دژوار.

و ب رەنگەکێ ئاشکراتر هندی تو خەمساریێ د گونەهێدا بکەی دێ لاواز بی بەرامبەر دوژمنێ خۆ و ئەو دێ ل سەر تە زال بیت، خودێ دبێژیت {إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ (99) إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ (100)} ﴿النحل: 99-100﴾، ئانکو: (﴿99﴾ ب ڕاستی وی چو دەستهەلات ل سەر وان نینە ئەوێت باوەری ئینایین، و پشتا خۆ ب خودایێ خۆ گەرم دکەن ﴿100﴾ ب ڕاستی دەستهەلاتداریا وی بەس ل سەر وانە ئەوێت ب دویڤ وی کەڤتین، و وی دکەنە

دۆستێ خۆ و بۆ خۆ دکەنە سەرکار و ڕێبەر، و ئەوێت بۆ خودێ هەڤپشکان چێ دکەن).

ڤێچا ئەی برایێ من دەمێ تو خەمساریێ د گونەهێدا دکەی تو کەیفا ڤی دوژمنێ کیندار دئینی و تو وی چەکی ددەیە دەستی ئەو چەکێ پێ دئێتە شەڕێ تە.

ج ـ دەمێ تو دکەڤیە دگونەها بچویکدا و تو ب چاڤەکێ کێم بەرێ خۆ ددەیێ، دێ کرێتیا گونەهێ ژ دلێ تە دەرکەڤیت ڤێجا دێ فێربیێ، حەتا دکەڤیە دگونەها مەزنتردا.

ئەرێ تو دزانی کو ئەڤی دوژمنێ تە هندەك هەڤالێن پێغەمبەری (سلاڤێن خودێ ل سەر بن) ئێخستینە د گونەها رەڤینا ژ شەڕیدا ژ ئەگەرێ هندەك کریارێن وان وەکی خودێ دبێژیت: {إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ} ﴿آل عمران: 155﴾، ئانکو: (ب ڕاستی ئەوێت ڕۆژا هەردوو کۆم ڤێك کەفتین [ڕۆژا ئوحدێ] و پشت دایینە شەڕی و ڕەڤین، ب ڕاستی شەیتانی ئەو د سەردابرن و تەحساندن ژ بەر گونەهێت وان کرین، ب ڕاستی خودێ ل وان بۆری و ئازاکرن. و ب ڕاستی خودێ گونەهـ ژێبەر و بێنفرەهە ل سەر جزادانێ).

ئەو هندەك مرۆڤ بوون خودێ ل وان بۆری و خوشبوو بەلێ ئەم نزانین كا دێ خودێ چ ل مە كەت، ئەم دوعا ژ خودێ دكەین ل مە ببۆریت.

ڤێجا بزانە برایێ من كو نەزەر، و دەستپێك رێكەكا ب ساناهینە بۆ كریارێن زێدە خراب وەكی زنایێ -و ئەگەر درێژ بوو- ئەڤ گوننەهە دێ مرۆڤی بەر ب رێكا گونەهان بن و دلێ كرێتیا وان ژ دلێ مرۆڤی ئیننە دەر.

5- زێرەڤانیەكا دژوار:

ئەرێ تو دشێی رۆژەكێ گوننەهەكێ بكەی بێی تو ئەندامێن لەشێ خۆ بكاربینی؟ چێدبیت تو پسیار ژمن بكەی: ئەڤ پسیارە بۆچیە؟ و چ پەیوەندیا ئەندامێن لەشی پێڤە هەیە، دێ بێژمە تە ئەرێ ما تو نزانی كو ئەڤ ئەندامە و ئەڤ گەنجینی و هێز و بزاڤە قەنجینە خودێ دگەل تە كرین؟ ئەرێ ما سوپاسیا خودێ ئەوە تو ڤان قەنجیا د گونەهێ و پشتدانا فەرمانێن خودایێ پاك و مەزندا بكاربینی؟!!. تشتەكێ دی ژی یێ هەی فەرە تو بزانی، دگەل من ڤێ ئایەتێ بخوینە: {حَتَّى إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ (20) وَقَالُوا لِجُلُودِهِمْ لِمَ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا قَالُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ (21)} ﴿فصلت: 20-21﴾، ئانكو: (﴿20﴾ ڤێجا گاڤا ل دەڤ ئاگری كۆمبوون [و ڤیان كار و كریارێت خۆ

ئینکــار بکــەن]، گوهێــت وان و چــاڤێت وان و چــەرمێ وان دێ شادەییێ ل سەر وان کار و کریاران دەن، یێت وان کرین ﴿21﴾ و دێ بێژنە چەرمێ لەشێ خۆ: بۆچی هەوە شادەیی ل سەر مە دا؟ [و ئەم بەرەڤانیێ ژ هەوە دکەین] دێ بێژن: [نە ب مەیە] خودێ ئەم ب ئەزمان ئێخستین، ئەو خودایێ [ئەڤرۆ] هەمی تشت ب ئەزمان ئێخستی، و ئەوی جارا ئێکێ هوین دابوون، و هەر ب بال ویڤە دێ زڤڕن)، ب راستی دیمەنەکێ بترسە و هەلویستەکێ ب زەحمەتە ئەو رۆژا ئەڤ ئەندامێن لەشی دئاخڤن ئەڤ ئەندامێن بەری هەمیا تامکریە خوشیا گونەهێ، وێ رۆژا دئاخڤن و کریارێن مرۆڤی دیاردکەن.

رۆژەکێ پێغەمبەری (سلاڤێن خودێ ل سەر بن) کرە کەنی پسیارا ڤێ چەندێ ژێ هاتەکرن ئینا گۆت: ((ئەز مامە حنێرگرتی ژ بەندەی دەمێ رۆژا قیامەتی گێنگەشێ دگەل خودێ دکەت، دێ بێژیت: یا خودێ ما تە سۆز نەدایە تو ستەمێ لمن نەکەی؟ خودایێ پاك و بلند دێ بێژیتێ، ئەرێ مانە بەسە ئەز و ملیاکەتێن ب رێز و رویمەت شاهد بین؟ دێ هەر گۆتنا خۆ بێژیت، گۆت: دێ خودێ دەڤێ وی گریت و دێ ئەندامێن لەشێ وی ئاخڤن، ڤێجا دێ بێژیت خولی ب سەرێ وە وەربیت، من بەرەڤانی ژ هەوە دکر))[18].

---

[18] رواه مسلم (2969).

ڤێجا برایێ هێژا بینە بیرا خۆ -دەمێ نەفسا تە بەرێ تە د دەتە گونەهەکا بچویك یان یا مەزن- کو ئەڤ ئەندامێن تو خوشیێ پێ ب ڤێ گوننەهێ دبەی دێ بنە ئێکەمین شاهد ل سەر تە رۆژا قیامەتێ بەرامبەر خودێ ئەڤێ چو تشت ل دەڤ بەرزە نەبن. ئەرێ تو دشێی گوننەهێ بکەی بێی کارئینانا ئەندامێن لەشێ خۆ؟ خودێ دبێژیت: {وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَتِرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ} ﴿فصلت: 22﴾، ئانکو: ([وەختێ هەوە گونەه دکر] هەوە خۆ ژ گوه و چاڤ و چەرمێ خۆ نەدڤەشارت، هوین ل وێ هزرێ بوون شادەییێ ل سەر هەوە نادەن [هەوە بەس خۆ ژ مرۆڤان ڤەدشارت]، و هەوە هزر دکر خودێ گەلەك ژ وان کارێت هەوە دکرن، نوزانیت [ژ بەر هندێ هەوە بستەیی د کرنا گونەهاندا دکر]).

6- ئەرێ تو دشێی بمینی بتنێ:

دەمێ تو دەرگەهی ل پشت خۆ دگری، و کەسەك تە نەبینیت، و شەهوەتا تە د ئازییێت و ل رێکەکێ دگەڕییێت خۆ ڤالا کەت تو بینە بیرا خۆ کو خودێ یێ تە دبینیت، و دزانیت کانێ چ دنەفسا تەدا هەیە بەری ئەندامێن لەشێ تە بلڤلڤن، وەکی خودێ دبێژیت: {اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَى وَمَا تَغِيضُ الْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ (8) عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ (9) سَوَاءٌ

مِنْكُمْ مَنْ أَسَرَّ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ وَسَارِبٌ بِالنَّهَارِ ﴿10﴾} ﴿الرعد: 8-10﴾، ئانكو: (﴿8﴾ و ب ڕاستی خودێ دزانیت کا هەر مێ یەك ب چ ئاڤس و ئاڤا دبیت و کا مالبچویك ب چ کێم دبیت [ب بوونا بچویکی] و کا ب چ زێدە دبیت [ب چێبوونا بچویکی]، و هەر تشتەکێ هەبیت ل دەڤ وی [ل دەڤ خودێ]، وەختێ خۆ یێ دەستنیشانکری یێ هەی، نەدچیتە پاش و نەدئێتە پێش ﴿9﴾ زانایێ تشتێ ڤەشارتی [غەیبێ] و تشتێ بەرچاڤە، یێ مەزنە هەمی تشت دبن ویدانە، و یێ بلندە د سەر هەمی تشتانڕایە ب خۆیاتی و سالۆخ و کریارێت خۆڤە ﴿10﴾ ل دەڤ وی ئێکە، چ ئێك ژ هەوە د دلێ خۆدا ئاخڤتنا خۆ بێژیت یان ئاشکەرا.. و چ ئێك ژ هەوە خۆ ب شەڤێ ڤەشێریت، و چ ڕۆژێ ب ڕێکا خۆ بچیت، هەر دزانیت)، ئەگەر تو ڤێ راستیێ بینی بیرا خۆ تو نەوێری گونەهێ بکەی.

واذا خلوت بريبة في ظلمة والنفس داعية الى العصيان

فاستحى من نظر الاله وقل لها ان الذي خلق الظلام يراني

ئانکو: (ئەگەر رۆژەکێ تو مایە بتنێ ل تاریێ و نەفسا تە بەرێ تە دا گونەهێ، ژ خودێ شەرم بکە و بێژێ ئەوێ تاریاتی چێکری من دبینیت).

7- روییێ خۆ ژوان وەنەگێڕە:

برایێ من بەلکی بیرا تە بهێت کو ئەم دەمێ مە بەحسێ هەڤالێ خراب کری ئەم رێککەفتین کو ئەو ژ مەزنترین ئەگەرە مرۆڤ بکەڤیتە د ڤێ گونەهێدا، و ئەم وەسا رێککەفتین کو ئەم ژێ دویر کەڤین بێی دودلی. ومن تو دابۆیە پاش ژ مانا بتنێ. و ئەز دبێژم تو دێ پشتەی هینگێ پسیارێ ژمن کەی: ئەرێ ئەز چ بکەم و چارەسەری چیە؟ ب راستی ئەوژی پسیارەکە هەژیە بهێتە کرن. و تە ژ من دڤێت ئەز ڤێ پسیاێ پشت گوهڤە نەهاڤێژم. دێ بێژم: ئەی برا تە تشتەکێ باشتر یێ هەی و ژوێ باشترە ئەوا من گۆتیە تە بهێلە و خۆ ژێ دویر بکە بەلکی بەراور دی دناڤبەرا واندا ناهێتە کرن.

ئەوژی هەڤال و هوگرێن باش و چاکن، تو دێ گرنژینا ژ راستی ل دەڤ وان بینی و دێ وی تشتی ل دەڤ وان بینی یێ کو نەفسا تە پێ کەیف خوش دبیت بێی کو خودێ عێجز ببیت، و ئەگەر تە گوه ل رەوشتێ باش و پێشئێخستنا بەرژەوەندیا یێن دی ل سەر یا خۆ، و رێزگرتن، و بهێن فرەهی، و مەردینی ببیت تو دێ ڤان تشتا ل دەڤ وان بینی وەك ژیوار. ڤێچا تو پشتی ڤێ چەندێ تو یێ دودلی د هاڤالینیا واندا؟ نەخێر بابەت ل ڤێرێ ب دوماهی نائێت.

خودێ دبێژیت پێغەمبەرێ خو کو پێغەمبەر (سلاڤێن خودێ ل سەر بن) باشترین کەسە و ژ هەمیان پتر پەرستنا خودێ دکەت:

{وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ} ﴿الكهف: 28﴾، ئانكو: ([هەی موحەممەد] تو سەبرێ خۆ ل سەر وان بکێشە، و وان نەھێلە ئەوێت سپێدە و ئێڤاران گازی خودایێ خۆ دکەن [و خودایێ خۆ دپەرێسن، و ب پەرستن و گازییا خۆ]، قایلبوون و ڕازیبوونا خودایێ خۆ دڤێن، و بەرێ خۆ ژ وان وەرنەگێڕە [چەند د هەژار و دەستتەنگ بن بۆ هندە کەنکەنە و گرەگران]). ئیمامێ بوخاری ڤەدگێڕیت کو ئەو ژ هەمیان پێ مەردتر بوو، و ل هەیڤا رەمەزانی ژ هەمی دەمێن دی مەردتر بوو دەمێ جبریل دهاتە دەڤ و ئەھا ئەڤەیە پێغەمبەر دەیك و بابێن من گوری وی بن مفای بخۆ ژ هەڤالێ چاك کو جبریلە وەردگریت، ئەرێ ئەز و تو چ بکەین، و بابەت ل ڤێرێ ژی ناراوەستییت.

دەمێ تو هەڤالینیا ڤان جورە کەسان دکەی و بخۆ ژێدگری، و نەفسا تە بەرێ تە ددەتە گونەهێ و تو پێ بتنێ دێ ئەو ئێنە بیرا تە و تو دێ شەرم کەی ل دەڤ وان روینی و تو ب ڤی سەروبەری. بەلکی دەمێ تو گونەهێن بچویك ژی دکەی و دچیە دەڤ وان نەفسا تە گازندا ژ تە دکەت، ڤێجا چەوا تو وێ دکەی یا تو دکەی و کانێ تو ژ ڤان کەسان؟ هەروەسا هێشتا ل ڤێرە ژی ب دوماهیك نەهاتیە.

دەمێ روژا ترسا مەزت کو مرۆڤ ژ دەیك و باب و برایێ خۆ دڕەڤیت، و بەندکێ ورۆڤاینێ د قەتیت و پەیوەندیێن دنیایێ ژبەرێك دچن، {وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا (27) يَا وَيْلَتَى لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا (28)} ﴿الفرقان: 27-28﴾، ئانكو: (﴿27﴾ و ڕۆژا ستەمكار هەردوو دەستێت خۆ دگەزیت و لەق ددەت، و دبێژیت: خۆزی من د گەل پێغەمبەری ڕێكا سەرفەرازیێ گرتبایە ﴿28﴾ وەی هەوار، خۆزی من فلان [ئەڤێ ئەز ژ ڕێكا ڕاست دەرئێخستیم، و ئەز د سەردا بریم، من بۆ خۆ] نەكربایە هەڤال، و من هەڤالینیا وی نەكربایە). {إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتُّبِعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوُا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ} ﴿البقرة: 166﴾، ئانكو: (هنگێ كەنكەنە و گرەگرە دەمێ ئیزایێ دبینن، و ژ هەمی هەڤبەندیان ڤەدقەتیێن و ژ خۆ بێزار دبن، و دەستێ خۆ ژ دویكەفتیێت خۆ بەر ددەن و خۆ ژێ بەری دكەن)، بەلێ دەمێ تو هەڤالینا باش و چاكان دكەی دێ ژوان كەسان بی یێن کو خودێ د راستا واندا گۆتی {الْأَخِلَّاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ} ﴿الزخرف: 67﴾، ئانكو: (وێ ڕۆژێ هەڤالێت ئێك [ئەوێت د دنیاییدا خۆشڤیێت ئێك] دژمنێت ئێكن، ئەو نەبن ئەوێت ژ بۆ خودێ گەهشتینە ئێك [هەڤالینی و ڤیانا وان د ئاخرەتێ ژیدا هەر دێ مینیت]) و دێ

ژوان بی ئەوێن پێغەمبەری (سلاڤێن خودێ ل سەر بن) د راستا واندا گۆتی: « سبْعَةٌ يُظِلُّهُم اللَّه في ظِلِّهِ يَوْمَ لا ظِلَّ إلاَّ ظِلُّهُ ... ورَجُلان تَحَابَّا في اللَّهِ اجْتَمَعَا عَلَيْهِ، وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ»[19]، ئانكو: (حەفتان خودێ دێ ئێخیتە بن سیبەرا خۆڤە رۆژا چو سیبەر نەبن سیبەرا وی نەبیت .. و دوو مرۆڤ ل سەر ڤیانا خودێ کۆم ببن و ل سەر ڤیانا خودێ ژێکڤە ببن، (ئانکو ئەگەرێ کۆمبوونا وان ڤیانا خودێ بۆ دەمێ دگەلێك د ڤیانا خۆدا یێت راست بوون و دەمێ ژێکڤە بووین ژی هەر د ڤیانا خۆدا یێت راست بوون چونکی ڤیانا وان ل سەر بنیاتەکێ موکومە گەلێك بن یان نە هەر حەژ ئێك و دوو دکەن)).

8- دوعا چەکێ مرۆڤێ خودان باوەرە:

ئەو چەکەکە مرۆڤ ل دەمێ تەنگاڤی و نەخوشیا بکاردئینیت و ئەو چەکە خیانەتێ ل مرۆڤی ناکەت وەکی خودێ دبێژیت: {وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ} ﴿غافر: 60﴾، ئانكو: (و خودایێ هەوە گۆت: دوعایێ ژ من بکەن ئەز دێ بەرسڤا هەوە دەم، ب ڕاستی ئەوێت خۆ ل سەر پەرستنا من مەزن دکەن، دێ ڕەزیل و ڕسوا چنە د

---

[19] رواه البخاري (1423) ومسلم(1031) والترمذي(2392) والنسائي(5380).

دۆژەهێدا)، بەلێ هندی کەسێ تەنگاڤە ئەو هێژاترە دوعا وی بێتە قەبویلکرن: {أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ أَإِلَهٌ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ} ﴿النمل: 62﴾، ئانکو: (ئەرێ ئەوێت هەوە بۆ خودێ کرینە هەڤپشك چێترن، یان ژی ئەوێ بەرسڤا تەنگاڤی ددەت، گاڤا هەوارا خۆ دگەهینیتێ، یان ژی نەخۆشیێ [ل سەر وان] ڕادکەت و ددەتە ئالەکێ، و هەوە دکەتە وێرسێت ئەردی [ب نەهێلانا هندەك ملەتێت بەری هەوە]..؟!) و ئەڤە سۆز بۆتە ژ دەڤ پێغەمبەری (سلاڤێن خودێ ل سەر بن) و تە باوەریەکا تەمام یا پێ هەی، و مە چ جارا نەدیتیە تو د گۆتنا ویدا ب گومان کەفتبی، گوهێ خۆ بدێ دبێژیت: (ما على الارض مسلم يدعو الله بدعوة الا اتاه الله اياها او صرف عنه من السوء مثلها)[20]، ئانکو: (نینە موسلمانەك ل سەر ئەردی دوعایەکێ بکەت ئەگەر خودێ قەبویل نەکەت یان هندی وێ خرابیێ ژێ نەدەتە پاش)، ئەرێ ما پێغەمبەرێن خودێ بۆتە نە نموونەیێن باشن چاڤ لێ بکەی؟

ئەڤە یووسفە (سلاڤ لێ بن) بەرهنگاری فیتنێ دبیت، و هێشتا ئەو یێ گەنج، ڤێجا دەستێن خو بۆ خودێ بلند دکەت و دبێژیت: {قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنْ مِنَ الْجَاهِلِينَ} ﴿يوسف: 33﴾، ئانکو: (یووسفی

---

[20] رواه احمد (5/ 329) والترمذي (3568) وصححه.

گۆت: خودێ وۆ، من زیندان پێ خۆشترە ژ وێ یا ئەو داخوازا من بۆ دکەن، و ئەگەر تو فندوفێلێت وان ژ من نەدەیە پاش، دێ ب نك وانڤە چم، و دێ بمە ژ نەزانان) ئەرێ پاشی ئەنجام چ بوو؟ دگەل من ڤێ ئایەتێ بخوینە ئەوا ددویڤدا دئێت: {فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ} ﴿يوسف: 34﴾، ئانكو: (ڤێجا خودێ دوعایا وی قەبوول کر، و فندوفێلێت وان ژێ دانە پاش، ب ڕاستی خودێ گوهدێر و زانایە) ئەرێ تە دوعا جەربانديە و تە روژەکێ ژ روژان دەستێن خۆ بو خودێ بلند کرینە، کو ئەو تە بپارێزیت ژ دەهمەن پیسیێ و تە ژ خرابیێ و کارێن پیس دویربێخیت؟ ڤێجا ب دلەکێ ب ترس و شکەستی و ب دلسوزی دوعا ژ خودێ بکەی، و لەزێ ل ئەنجامان نەکە.

9- ئەرێ تە گوه ل ژنێن بحەشتێ بویە؟

خودێ بۆ وان کەسێن گوهداریا وی دکەن ئەو تشتێ دناڤ بحەشتێدا ئامادەکری ئەوێ چ چاڤان نەدیتی و چ گوهان گوه لێ نەبووی و نەکەڤتیە سەر دلێ چ مرۆڤان، ئێك ژوان خوشیان ژنێن بحەشتێ نە، ئەز مرۆڤم هندی ئەز یێ شارەزا بم د زمانیدا ئەز نەشێم ڤێ خوشیێ سالوخ دیاربکەم، خودێ بەحسێ وان دکەت و دبێژیت: {إِنَّا أَنْشَأْنَاهُنَّ إِنْشَاءً (35) فَجَعَلْنَاهُنَّ أَبْكَارًا (36) عُرُبًا أَتْرَابًا (37) لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ (38)} ﴿الواقعة : 35-38﴾، ئانكو: (﴿35﴾ ب ڕاستی مە ژنێت بەحەشتێ، سەر ژ نوی دان [ئانكوو پشتی

پیربووبین و کرێت بووبین، مە جوان کرنەڤە] ﴿36﴾ و مە کرنە کچ ﴿37﴾ ئەڤینداریێت زەلامێت خۆنە، و ئێك دەست و ئێك ژینە (ئێك عەمرن) ﴿38﴾ ئەڤە مە بۆ خودانێت ملێ ڕاستێ یێت چێ کرین) {فِيهِنَّ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ (56) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ (57) كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ (58)} ﴿الرحمن: 56-58﴾، ئانكو: (﴿56﴾ ژنێت چاڤێت وان بەس ل زەلامێت وان، یێت تێدا؛ و بەری زەلامێت وان، دەستێ کەسێ نەگەهشتیە وان، نە ژ ئەجنە و نە ژ مرۆڤان ﴿57﴾ ڤێجا هوین کیژ نیعمەتا خودایێ خۆ درەو ددانن و پەسند ناکەن ﴿58﴾ دێ بێژی (ئەو ژنێت ژێگۆتی) یاقووت و مەرجانن).

ژ ئەنەسێ کوڕێ مالکی (خودێ ژێ رازی بیت) گۆت: پێغەمبەری (سلاڤێن خودێ ل سەر بن) گۆت: (لغدوة في سبيل الله أو روحة خير من الدنيا وما فيها، ولقاب قوس أحدكم في الجنة خير من الدنيا وما فيها، ولو اطلعت امرأة من نساء أهل الجنة الى الأرض لملأت ما بينهما ريحاً، ولنصيفها على رأسها خير من الدنيا وما فيها)[21]، ئانكو: (چۆنەکا سپێدێ بۆ خودێ یان چۆنەکا ئێڤاری ژ دنیایێ و ژ تشتێت د دنیایێدا چێترە، و ب راستی هندی کڤانێ ئێك ژ هەوە ل بەحەشتێ چێترە ژ دنیایێ و ژ تشتێت د دنیایێدا،

---

[21] البخاري (2796).

و ئەگەر ژنكەك ژ خەلكێ بحەشتێ بێتە سەر ئەردی دێ بێهنا گولاڤا وێ دناڤبەرا هەردووكاندا تژی كەت، و ئیشارا وێ ئەوا ل سەر سەرێ وێ ژ دنیایێ و ژ تشتێت د دنیایێدا چێتره).

و ژ ئەبو هورەیرەی (خودی ژێ رازی بیت) گۆت: پێغەمبەری (سلاڤێن خودێ ل سەر بن) گۆت: (أول زمرة يدخلون الجنة على صورة القمر ليلة البدر، والتي تليها على أضوأ كوكب دري في السماء، ولكل امريء منهم زوجتان اثنتان يرى مخ سوقهما من وراء اللحم وما في الجنة اعزب)[22]، ئانكو: (دەستێ ئێكێ دچنە بەحەشتێ یێ ل سەر وێنێ هەیڤا چاردەشەڤی، پاشی یێت دویفرا وەكی ستێرا ژ هەمیان گەشتر ل ئەسمانی، و هەر ئێكی دوو هەڤسەر یێن هەین مەژیێ هەستیێ وان ل پشت گوشتی دئێتە دیتن، و زگوردی ل بحەشتێ نینە).

و ژ سەعیدێ كورێ عامرێ كورێ خەریمی (خودێ ژێ رازی بیت) گۆت: من گوه ل پێغەمبەری بوو (سلاڤێن خودێ ل سەر بن) گۆت: (لو أن امرأة من نساء اهل الجنة اشرفت لملات الارض ريح مسك، ولأذهبت ضوء الشمس والقمر)[23]، ئانكو: (ئەگەر ژنكەك ژ خەلكێ بحەشتێ هاتبا سەر ئەردی دا ئەردی تژی بێهنا مسكێ كەت، و رۆناهیا رۆژ و هەیڤا نەدهێلا).

---

[22]البخاري (3245) ومسلم (2834).

[23]رواه الطبراني.

ڤێجا برایێ من تو هەڤبەرکرنێ دناڤبەرا ڤێ خوشیا بەردەوام ئـەڤا چــوجارا نەچــیت و نەئێتــە گوهــوڕین، و دناڤبــەرا وێ خوشــیا بەروەختدا بکە ئەڤا پشتی وێ پەشێمانییێن مەزن دئێن. دەمـێ تـو خۆ ددەیـە پـاش ژ شـەهوەتان دێ هەسـت ب ڤـێ خوشـیا هەروهـەر کەی و دێ ئـەو خوشـیا بـەردەوام و هەروهـەر ئێتـە بـیرا تـە. ڤێجا هەڤبەرکرنەکێ بکە دناڤبەرا هەردووکاندا و ئەز یـێ ل وێ بـاوەرێ کو دێ ئاقلێ تە بەرێ تە دەتە وێ چـەندێ تـو باشـترین و چـێترین رێك هەلبژێری.

10- ئەرێ تە نەڤێت ژوان بی؟

ئەرێ تە ئەڤ گۆتنا خودێ خواندیە: {قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ (1) الَّـذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ (2) وَالَّـذِينَ هُـمْ عَـنِ اللَّغْـوِ مُعْرِضُـونَ (3) وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ (4) وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَـافِظُونَ (5) إِلَّـا عَلَى أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ (6) فَمَـنِ ابْتَغَـى وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُـمُ الْعَـادُونَ (7) وَالَّـذِينَ هُـمْ لِأَمَانَـاتِهِمْ وَعَهْـدِهِمْ رَاعُـونَ (8) وَالَّـذِينَ هُـمْ عَلَـى صَـلَوَاتِهِمْ يُحَـافِظُونَ (9) أُولَئِـكَ هُـمُ الْوَارِثُـونَ (10) الَّـذِينَ يَرِثُـونَ الْفِـرْدَوْسَ هُـمْ فِيهَـا خَالِـدُونَ (11)} ﴿المؤمنـــون: 1-11﴾، ئـانكو: (﴿1﴾ ب ڕاسـتی خـودان بـاوەر سەرفەراز بوون ﴿2﴾ ئەو [خودان باوەر] یێت خۆشکێن، و ب تـرس

د نڤێژێت خۆدا ﴿3﴾ و ئەوێت [هەمی دەمان] پشتا وان ل گۆتن و کریارێت پویچ [و خۆ ژێ د دەنە پاش] ﴿4﴾ و ئەوێت دلێ خۆ ژ شرك و گونەهان پاقژ دکەن [زەکات ل ڤێرێ باراپتر پاقژیا دەروونیە، چونکی ئەڤ ئایەتە ل مەکەهێ هاتیە خوار، و زەکات ل مەدینەیێ هاتیە فەرزکرن، و هندەك زانا دبێژن مەخسەد هەر زەکاتا مالیە] ﴿5﴾ و ئەوێت دەهمەن پاقژ و نامویس پارێز ﴿6﴾ بۆ هەڤسەرێت خۆ نەبن، یان جارییێت خۆ، و د ڤێدا ل وان نائێتە گرتن ﴿7﴾ و هەر کەسێ د سەر ڤانڕا دەرباز ببیت [ئانکوو ژ هەڤسەر و جاریا خۆ زێدەتر بچیت، ئەو زۆردار و ستەمکارە]، ب ڕاستی ئەڤە ئەون یێت ژ توخیبێ خودێ دەرکەڤتین ﴿8﴾ و ئەوێت ئەمانەتی و سۆز و پەیمانا خۆ دپارێزن ﴿9﴾ و ئەوێت ل نڤێژێت خۆ هشیار [ب ڕەنگێ پێدڤی و ل وەخت و ب ترس و بەردەوام دکەن] ﴿10﴾ ئەڤەنە (خودانێت ڤان سالۆخەتان) وێرس ﴿11﴾ ئەوێت ب وێرسی بەحەشت دگەهیتێ و ئەو دێ هەر تێدا مینن) ئەرێ تە نەڤێت ژڤان جورەسان بی؟ ڤێجا بزاڤێ بکە خەسلەتێن خۆ وەك یێت وان لێ بکە. و ژوان خەسلەتان ژی (پاراستنا دەهمانێ) ژوی تشتێ خودێ حەرام کری.

و ئەڤە بۆتە نموونەیەکێ دی: گەنجەکە یێ بێ ژن ژیایی، دویر ژ کەس و کارێن خۆ، دمالەکا نە پاراستیدا، و ل دەڤ ژنەکێ یا خودان پوست دەستهەلات و جوانی، وێ ژنێ داخوازا خرابیێ ژێ کر، و

کەس وان نابینیت، و گەڤ لێ کرن ئەگەر قەبویل نەکەت، و دگەل وێ چەندێ ژی ئەوی گۆت: {قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ} ﴿يوسف: 23﴾، ئانكو: (گۆت: ئەز خۆ ب خودێ دپارێزم ژ وی تشتێ تو ژ من دخوازی، ب ڕاستی مالخۆیێ مالێ [سەروەرێ مسرێ] سەروەرێ منە، وی قەنجی یێت د گەل من کرین و جهێ من یێ خۆشکری، ب ڕاستی خودێ خائین و ستەمکاران سەرفەراز ناکەت). ئەرێ تە نیاسی؟ من گومان دڤێ چەندێ دا نینە. ڤێجا ئەرێ ما تە نەڤێت تو چاڤ ل ڤی پێغەمبەرێ چاك بکەی.

و نموونەیێ سێێ چێدبیت ل سەر تە بێتە بجهئینان، ل ڕوژا دوماهیێ دەمێ ڕۆژ نێزیکی مرۆڤان دبیت تەمەت میلەکی و خوها وان دێ تەمەت کریارێت وان بیت، ل ڤێرە دوی هەلویستی ژوان مرۆڤێن خودێ ددانینە بن سیبەرا خۆ، گەنجەکە یێ ل سەر پەرستنا خودێ مەزنبووی، و تو برایێ من ئێك ژڤان مرۆڤان بی دەمێ تو سنورێت و فەرمانێن خودێ دپارێزی.

11- بێ هیڤی نەبە:

چێدبیت برایێ من یێ گەنج تو کەفتبیە د حەرامی و خرابیێدا، و نەفسا تە یا خراب بەرێ تە دابیتە کرنا خرابیەکێ ژ خرابیا، ڤێجا ناچێبیت تو تووشی بێ هیڤیبوون و بێزابوونێ ببی، و تو

بزانە تەچ کر بیت ئەگەر تو تەوبەکا ژ دل و راست بکەی بۆ خودێ دێ تەوباتە قەبویل بیت، و دێ گونەهێن تە ژێبەت، خودێ دبێژیت {قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ} ﴿الزمر: 53﴾، ئانکو: ([هەی موحەممەد تو ب ناڤێ خودایێ خۆ] بێژە [وان]: هەی بەندەییێت من، هەی ئەوێت هەوە زێدە گونەهـ کرین و هەوە د کرنا گونەهاندا، داییە سەر هەمی تخویبان، ژ دلۆڤانیا خودێ بێ هیڤی نەبن، ب ڕاستی خودێ ل هەمی گونەهان دبۆریت، و هەمی گونەهان ژێ دبەت، ب ڕاستی ئەوە گونەهـ ژێبەر و دلۆڤان).

بۆ هەمی داییاب و ماموستایان:

چێدبیت دویرکەفتنا هەوە ژ ژیێ گەنجینیێ هندەك ژ داڤێن شەیتانی بۆ وان ڤەناین دڤی بیاڤید ژبیرا هەوە برببن، و چێدبیت ئەو تشتێ بۆری هندەك ژ مەترسیا ڤی بابەتی ل سەر کوڕێن هەوە دیارکربیت، بیرا خۆ بینن -خودێ من و هەوە بپارێزیت- و یێن وەکی من بیرا هەوە بیرا هەوە نائینن- بیرا خۆ ل گۆتنا پێغەمبەری (سلاڤێن خودێ ل سەر بن) بینن ئەوا دبێژیت: (كلكم راع وكلكم مسؤول عن رعيته فالرجل راع في أهل بيته ومسؤول

عـن رعيتــه ...)[24]، ئـانكو: (هـوين هـەمی چـاڤدێر و پـارێزەرن، و هوين هەمی بەرپرسن ژ يێت ژێـر چـاڤدێريا خـۆ، زەلام چـاڤدێر و زەلام ل سـەر خـەلكێ مـالا خـۆ چـاڤدێر و پـارێزەرە). و بـەری ڤـێ گۆتنـا خـودێ دەمـێ دبێـژيت: {يَـا أَيُّهَـا الَّـذِينَ آمَنُـوا قُـوا أَنْفُـسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَـا مَلَائِكَـةٌ غِلَـاظٌ شِـدَادٌ لَـا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَـا يُـؤْمَرُونَ} ﴿التحـريم: 6﴾، ئـانكو: (گـەلی خـودان بـاوەران خـۆ و مالێـت خـۆ ژ ئـاگرەکی بپـارێزن، داردوويێ وی مـرۆڤ و بـەرن، هنـدەك ملياكـەتێت دلـڕەق و دژوار و ب هێز يێت ل سەر، و ئەو [ملياكەت] نەگوهـداريا خـودێ ناكـەن ل سەر وی تشتێ ئەمرێ وان پێ هاتيـە كـرن، و وێ دكـەن يـا ئـەمرێ وان پێ دئێتەكرن).

د ڤەكولينەكێدا كو ڕۆژنامەيا (الانباء) يا كوەيتی ئەنجامدای ئێك ژ وان كەســێن تووشــی دەردێ جگــارە كێــشانێ بــووی دبێــژيت: سەميانێن مە بەرپرسن ب پـلا ئێكێ، مـن چ جارا نـە ديتيـە بـايێ من پسيارێ ژمن بكەت كـانێ ئـەز كيڤـە چوويمە و ئـەز دگـەل كـێ دگەڕييێم).

و ئێك ژوان ئەوێن هاتينە زڤڕاندن بۆ (دار الملاحظة) ل (الريـاض) پشتی ژێ دەركەفتی بەرپرسيێ دئێخيتە سەر بابێ خۆ و دبێـژيت:

---

[24] رواه البخــاري (7138) ومــــسلم (1829) والترمــــذي (1705) وابــــو داود (2928).

(بابێ من گرنگیێ نادەته بجهئینانا من بۆ فەرزێن دینی وەکی نڤێژێ و فەرمان ب باشیێ و نەهی ژ خرابیێ .. ئەگەر دەیبابێن من ئەز پەروەردە کربام ب پەروەردەیا ئیسلامی یا راست و دروست دا ئەوز ئێمە پاراستن ژ شەیتانی و سەرداچۆنێن وی ... ژبەر ڤی ئەگەری پالدەرێ دینی ل دەڤ من جارەکا دی لاواز بوو و ئەز جارەکا دی زڤڕیمە ڤێرێ)[25].

ول دویماهییێ دەرفەتێ بدەنە من ڤان خالان پێشنیارکەم:

1- ئەم رێککەفتین کو باوەری پاراستنە ژ گونەهێ ڤێجا رژد بن ل سەر چاندنا وێ دناڤ دلێن کوڕێن خۆدا -خودێ هاریکارێ من و هەوە بیت- و ئەوان پەروەردەکەن ل سەر ڤیانا خودێ و پێغەمبەرێ وی.

2- و ئەم رێککەفتین ل سەر گرتنا رێك و دەرگەهان، ڤێجا ڤێ چەندێ بکەن -خودێ هەوە بپارێزیت- و بریارەکا ئێکلاکەر بدەن دەربارەی ئامیرێن ڤیدیو و تەلەفزیون و گوڤارێن کرێت.

3- ئەو تشتێ گەنج ل دەڤ هەڤالێن خۆ یێن خراب دبیینن -ب مخابنیڤە- ئەوە کو ئەو ب کەیف و گرنژینن ڤێجا سەقایەکێ پەیوەندیا برایەتی نەیا لەشکەری دناڤ مالێدا پەیدا بکەن، و

(25) گوڤارا (دار الملاحظة) العدد الثالث ص51-52.

هندەك ژوان گرنـژینێن هوین ددەنـە هەڤالێن خۆ بدەنـە کورێن خۆ، وهنـدەکێ ژوێ کەیفخوشـیا هوین دگەل هەڤالێن خۆ دکەن دگەل عەیالێن خۆ بکەن.

4- بابێ هێـژا .. ماموسـتایێ هێـژا .. دەیکا هێـژا: ئـەرێ هـوین هزردکەن ئەگەر کورێ هەوە ئاریشەیەك هەبیت یان دڤی بابەتیـدا ئاستەنگەك بکەڤیتە درێکا ویدا، ئەرێ هوین هزردکەن ئەو دێ دلێ خۆ بـو هـەوە ڤەکـەت و وی تـشتێ د دلێ خـۆدا هەیـە بـو هـەوە بێـژیت؟ ڤێـجا بۆچـی هـوین بزاڤـێ ناکـەن ڤـی دیـواری بـشکێنن و کورێن خۆ فێری راستییێ بکەن؟

5- هشیاربە .. هشیاربە ژ باوەریا کورە، ببورە ئەز بەرێ تە نادەمە گومانێ هزرا خراب، بەلێ دڤێت تو بزانی کو کورێ حـەز دکـەت تـو دویماهیك کەس بی سەروبەرێ وی بزانی ئەگەر یـێ خـراب بیـت و ئەو دێ ڤێ چەندێ ل تە ڤەشێریت و وەسا خـۆ دیارکـەت کو چو ئاریشە نینن.

6- چێدبیت تـە ژبـیر نـەکربیت کو مـە شـیرەت ل کـورێ تـەکربوو هەڤالینیا مرۆڤێن چاك بکەت ڤێجا تو ژی هاریکارێ وی بە ل سـەر ڤـێ چـەندێ، و بـو وی ب سـەناهی بکـە و بـۆ وی ل ڤـان مرۆڤـان بگەرییێ، و تو بزانە ئەگەر ئەو هەڤالینیا ڤان جورە کەسـان نـەکـەن بێ گومان دێ هـەڤالینیا جورێ دیـتر کـەن، ڤێـجا تـو وێ بـۆ کـورێ خۆ هەلبژێرە ئەوا تو دبینی گونجایە.

7- ئەگەر بۆ تە دیار بوو کو کورێ تە یێ کەفتیە دتشتەکێ هوساندا، هشیاربە لەزێ نەکە، چونکی ئەڤ تشتە دگەل مەترسیا خۆ پێدڤی چارەسەریەکا دروست و نەخشە بۆ کێشایە بەری کورێ تە ژ دەست تە بچیت.

و هزر نەکە کو پاشڤەلێدان و قوتان دێ ئەنجامێ خەمساریا تە یا چەند سالان دێ چارەسەرکەت، و بەلکی کەسێ ژ هەمیان پتر هاریکاریا تە بکەت بۆ چارەسەریا ڤی تشتی ئێك ماموستایێن وی یە، یان پێشنڤێژێ مزگەفتێ یە، یان ژی کەسێن وەکی ڤان، ئەوێن تە باوەری پێ هەی، چونکی چ شەرم تێدا نینە تو ڤێ چەندێ بو وان بێژی و داخوازا بوچوۆن و هاریکاریا وان بکەی.

8- و ئەگەر کورێ تە هاتیە وەختێ ژنئینانێ یان ژی کچاتە هاتیە وەختێ شویکرنێ، ئەرێ ئەو چیە ناهێلیت تو گۆتنا پێغەمبەری (سلاڤێن خودێ ل سەر بن) بجهـ بینی دەمێ دبێژیت: (گەلی گەنجا هەرئێکێ ژ هەوە شیان هەبن بلا هەڤژینیێ پێکبینیت).

بابێ هێژا .. برایێ ماموستا .. دەیکا هێژا. ئەڤ چەندا بۆری جارەکا دی بخوینە بێی فەرمانکرن و هزرا خۆ تێدا بکە خودێ مە و تە راگریت ل سەر بەرپرسیا ئەمانەتێ.

بابێن هێژا، گەنجێن خوشتڤی، ئەڤە ئەو بوو ئەوا من ڤیای دانمە بەردەستێن هەوە، تشتەکێ کێمە و هندەك ژوێ یە یا پێدڤی دەرهەڤا وەدا، هیڤی دکەم ئەوا من پێشکێشی هەوە کری ئەو تشت

بیت یێ مفای بگەهینیتە هەوە و هەر تێبینیەکا هەوە هەبیت بگەهیننە من بۆ چاپێن بێت ئەگەر خودێ حەزبکەت.

و ئەز ژبیر ناکەم سوپاسیەکا تایبەت بکەم ئاراستەی وان بکەم ئەوێن رەشنڤیسێ ڤێ پەرتۆکێ ددیتی و تێبینیێن بمفا بۆ من گۆتین.

خودێ مە و هەوە سەر بێخیت.

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته.

محمد عبدالله الدويش

ناڤەرۆك

بەرپەڕ	بابەت	هـ
3	پێشگۆتنا وەرگێڕی	.1
4	پێشگۆتنا نڤیسەری	.2
6	دێ چەوا بەهشتێ ب دەست خوڤە ئینی؟	.3
8	ئێك: زیانێن دویكەفتنا شەهوەتێ	.4
8	1- ئەرێ تو دشێی؟	.5
9	2- پێنگاڤەك د رێكا ژناڤ چوونێدا	.6
11	3- هشیاربە ژ دوماهیكا خراب	.7
14	4- تە كیژ ژ هەر دوو ڤیانان دڤێت؟	.8
15	5- ئەرێ تە گوه ل نەخوشیێن سێكی بوویە؟	.9
17	6- جزا ژ جورێ كارێ مرۆڤی یە	.10
19	دوو: ئەگەر	.11
19	1- لاوازیا باوەریێ	.12
19	2- لێ زڤرینەكێ ل هەڤالێن خۆ بكە	.13
23	3- بەرێخودانا حەرام تیرەكە ژ تیرێن ئبلیسی	.14
24	4- بێكاری و مانا بتنێ	.15
27	سێ: چارەسەری	.16
27	1- باوەری كەڤرەكە شەهوەت خۆ ل بەر ناگرن	.17
28	2- خو پاراستن بەری چارەسەریێ	.18

.19	3- چارەسەریا پێغەمبەری یا سەرکەفتیانە	29
.20	4- هشیاری گونەهێن بچویك بە	32
.21	5- - زێرەڤانیەکا دژوار	36
.22	6- ئەرێ تو دشێی بمینی بتنێ	38
.23	7- رویێ خۆ ژوان وەنەگێڕە	40
.24	8- دوعا چەکێ مرۆڤێ خودان باوەرە	43
.25	9- ئەرێ تە گوە ل ژنێن بحەشتێ بویە؟	45
.26	10- ئەرێ تە نەڤێت ژ وان بی؟	48
.27	11- بێ هیڤی نەبە	50
.28	بۆ هەمی دایباب و ماموستایان	51
.29	پەیڤا دویماهیێ	53
.30	ناڤەرۆك	57